

**Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова**

Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра психіатрії, наркології та психотерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи**

**Інна АНДРУШКО
«29» серпня 2025 року**

РОБОЧА ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

ОК 12 КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

**Підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини
спеціальності С4 Психологія
професійна кваліфікація «Клінічний психолог»**

2025 рік

Робоча програма з дисципліни **«Клінічна психологія»** підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації «Магістр психології», професійної кваліфікації «Клінічний психолог»,
20 с.

«27» серпня 2025 р.

Розробники:

Професор ЗВО, зав.
кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії д.мед.н, проф. Софія РИМША

Доцент кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії _к.м.н, доц. Наталія РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психіатрії, наркології та психотерапії
протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії д.мед.н., проф. Софія РИМША

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я

протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Голова науково-
методичної ради
Навчально-наукового
інституту психології та
ментального здоров'я

д.мед.н., доц. Олександр БЕЛОВ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія» складена згідно ОПП «Психологія» (2025) другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, освітньої програми «Клінічна психологія»; відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом МОН України №564 від 24.04.2019р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Клінічна психологія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія.

Дисципліна є обов'язковим компонентом ОК12 освітньо-професійної програми «Клінічна психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 6,0 кредитів, які здобувачі освіти засвоюють протягом 2 та 3 семестру на 1-2 роках навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Клінічна психологія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки та успішної професійної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про психологічні аспекти здоров'я та хвороби, розвиток практичних навичок клініко-психологічної діагностики, консультування та надання психологічної допомоги особам із різними видами психічних і соматичних порушень. Предметний напрямок дисципліни «Клінічна психологія» охоплює теоретичні основи та прикладні аспекти психологічного вивчення людини в умовах норми та патології, зокрема: теоретико-методологічний блок з концептуальними підходами до розуміння психічного здоров'я та психічної патології, категоріальним апаратом клінічної психології (норма, патологія, розлад, симптом, синдром), біопсихосоціальною моделлю хвороби та здоров'я людини; психодіагностичний блок, що знайомить із методами клініко-психологічного дослідження особистості, діагностикою порушень пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери та поведінки, патопсихологічним та нейропсихологічним аналізом психічних відхилень; клініко-психологічний блок, який окреслює психологічні особливості осіб із психічними та соматичними розладами, внутрішню картину хвороби та психологічні реакції на захворювання, кризові стани, стрес, психологічна травма та їх наслідки; корекційно-терапевтичний блок, що висвітлює засади психологічного консультування та психотерапії в клінічній практиці, психологічної допомоги, супроводу та реабілітації пацієнтів, профілактики психічних розладів та збереження психічного здоров'я.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» (2025) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія у ВНМУ ім. М.І. Пирогова 2025;

навчального плану спеціальності С4 «Психологія» на 2025-2026 навч. р.;

положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова;

примірної програми навчальної дисципліни «Клінічна психологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, професійної кваліфікації «Клінічний психолог», Вінниця (2025).

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Клінічна психологія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних знань згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки здобувачів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язанні ситуаційних та клінічно-орієнтованих задач, огляд хворого, клінічні розбори, складання алгоритмів обстеження, лікування та профілактики при певній нозології, проведення диференційної діагностики на підставі визначених симптомів та синдромів у хворого, оцінку результатів обстежень, функціональних проб тощо.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі заліку згідно навчального плану для спеціальності С4 Психологія спеціалізації Клінічна психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні закономірності виникнення та подолання розладів психічної діяльності та поведінки людини, психічні явища в контексті їх взаємозв'язку із соматичним здоров'ям та хворобою, психологічні механізми адаптації та дезадаптації особистості в умовах хвороби, психодіагностичні, психокорекційні та психотерапевтичні методи впливу на психічний стан людини в медичному контексті.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення обов'язкової дисципліни «Клінічна психологія» інтегрується з інформацією дисциплін блоку загальної підготовки (ОК 1-4) та базується на знаннях основних фундаментальних дисциплін (ОК 7, ОК 9) та інших дисциплін професійного спрямування (ОК 6, ОК8). Дисципліна передбачає інтеграцію викладання з іншими дисциплінами (ОК 5, ОК 10, ОК 11, ВК 1.1-1.8, ВК 2.1-2.8), що вивчають особливості психіки та поведінки, та формування у студентів системного уявлення про психологічні аспекти здоров'я та хвороби, розвиток практичних навичок клініко-психологічної діагностики, консультування та надання психологічної допомоги особам із різними видами психічних і соматичних порушень за умов застосування індивідуальних підходів щодо діагностики та корекції психічних порушень в процесі професійної діяльності.

2. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є закладення у здобувачів теоретико-методологічних основ клінічної психології як науки та практики, фундаментальних уявлень про норму та патологію психічної діяльності, цілісного біопсихосоціального підходу до розуміння здоров'я та хвороби людини, концептуальної базу для аналізу психічних явищ у медичному; надання розуміння закономірностей виникнення, розвитку та перебігу психічних розладів, механізмів психологічної адаптації та дезадаптації в умовах хвороби, внутрішньої картини хвороби та суб'єктивного переживання патологічних станів, психологічних особливостей осіб із соматичними та психічними порушеннями, впливу психологічних чинників на виникнення та динаміку захворювань, кризових станів, психологічної травми та стресу в клінічному контексті; сприяння формуванню знань для здійснення клініко-психологічної та патопсихологічної діагностики, розробки та реалізації програм психологічної корекції та реабілітації, надання психологічної допомоги та консультативного супроводу пацієнтів, застосування психотерапевтичних методів у клінічній практиці, профілактики психічних розладів та збереження психічного здоров'я, ефективної міждисциплінарної взаємодії у медичному та реабілітаційному середовищі.

2.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія» є пропагування збереження та зміцнення психічного здоров'я особистості, формування психогігієнічної культури та відповідального ставлення до власного психологічного благополуччя, що є одним із важливих принципів у побудові сучасної системи охорони психічного здоров'я, психопрофілактичної роботи та гуманістично орієнтованої психологічної практики; підкреслення важливості і необхідності вивчення питань психологічних механізмів виникнення та розвитку психічних і соматичних розладів, взаємовпливу психічного та соматичного у функціонуванні організму людини, а також ролі психологічних чинників у підтриманні здоров'я, профілактиці захворювань та відновленні

психофізичного стану особистості; розгляд питань клініко-психологічної діагностики психічних станів і розладів, патопсихологічного та нейропсихологічного аналізу порушень психічної діяльності, внутрішньої картини хвороби, психологічних реакцій особистості на захворювання, кризових і травматичних станів, а також методів психологічної корекції, консультування, психотерапії та реабілітації осіб із психічними й соматичними порушеннями; розвиток клінічного мислення як основи здатності до системного, критичного та аналітичного осмислення психологічних феноменів у контексті норми та патології, вміння інтегрувати теоретичні знання з практичними спостереженнями, здійснювати диференційний аналіз психічних станів та обґрунтовувати вибір методів психологічного впливу; активне набуття і закріплення практичних навичок клініко-психологічного обстеження, застосування психодіагностичного інструментарію, інтерпретації результатів дослідження психічних процесів і станів, побудови психологічного висновку, планування та реалізації програм психологічної допомоги й супроводу в клінічній та реабілітаційній практиці.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно ОПП “Клінічна психологія” (2025) дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

ІК – Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності, необхідні психодіагностичні інструменти, інтерпретувати результати психодіагностики та формулювати висновки.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, психокорекційну, психотерапевтичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології, визначати та планувати промоційну та профілактичну стратегію для пацієнта, обирати та застосовувати інструменти промоційної та профілактичної роботи з пацієнтом, оцінювати ефективність обраної стратегії та застосування промоційних та профілактичних інструментів.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями, розпізнавати та реагувати на етичні, правові та нормативні проблеми, які стосуються практики клінічної психології, дотримуватися принципів етики професійної діяльності.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Здатність аналізувати та визначати потреби пацієнта, визначати мету та цілі психологічної роботи.

СК 12. Здатність обирати необхідні психологічні втручання,

планувати та реалізовувати втручання низької інтенсивності та психологічне консультування, здійснювати кризові втручання, планувати та здійснювати заходи психологічної абілітації та реабілітації, аналізувати та оцінювати ефективність психологічних втручань.

СК 13. Здатність розробляти та надавати рекомендації для покращення психічного здоров'я, скеровувати пацієнтів за подальшою фаховою допомогою.

СК 14. Здатність до рефлексії власного рівня професійної компетентності та потреб у її розвитку, планувати та реалізовувати професійний розвиток, турбуватися про власний психологічний добробут, формулювати запит та звертатися за супервізією за потреби.

СК 15. Здатність вести документацію, в тому числі електронну.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Обирати адекватні психологічні втручання, планувати і реалізовувати втручання низької інтенсивності, психологічне консультування, кризові втручання, заходи з психологічної абілітації та реабілітації, оцінювати ефективність психологічних втручань, надавати рекомендації для покращення психічного здоров'я, визначати підстави для скерування пацієнта за подальшою фаховою допомогою.

ПР14. Вести документацію, в тому числі електронну.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- теоретико-методологічні основи клінічної психології як науки, її предмет, об'єкт, завдання, методи та місце серед суміжних дисциплін;
- категоріальний апарат клінічної психології: норма та патологія, психічне здоров'я, симптом, синдром, розлад, дефект, психічна дезадаптація;
- біопсихосоціальну модель здоров'я та хвороби, основні підходи до розуміння етіології та патогенезу психічних розладів;
- класифікації психічних розладів (МКХ-10/МКХ-11, DSM) та принципи їх побудови;
- психологічні механізми виникнення виникнення, розвитку та перебігу психічних і психосоматичних розладів;
- клініко-психологічні особливості порушень пізнавальних процесів (сприймання, уваги, пам'яті, мислення, мовлення), емоційно-вольової сфери та поведінки при різних видах психічної патології;
- поняття внутрішньої картини хвороби, типи реагування особистості на захворювання та їх психологічний зміст;
- основи патопсихології та нейропсихології як розділів клінічної психології;
- психологічні особливості осіб із психічними, поведінковими та соматичними розладами;
- кризові стани, психологічну травму та стрес у клінічному контексті, їх діагностичні ознаки та наслідки;

- принципи та методи клініко-психологічної діагностики, психодіагностичного обстеження та інтерпретації його результатів;
- основи психологічного консультування, психокорекції та психотерапії в клінічній практиці психолога;
- методи психологічної реабілітації та принципи побудови реабілітаційних програм для осіб із психічними та соматичними порушеннями;
- етичні принципи та норми професійної діяльності клінічного психолога;
- особливості міждисциплінарної взаємодії психолога з медичним персоналом у клінічному середовищі.

Вміти:

- застосовувати теоретичні знання з клінічної психології для аналізу та інтерпретації психологічних феноменів у контексті норми та патології;
- розрізняти норму та патологію психічної діяльності, здійснювати диференційний аналіз психічних станів і розладів;
- проводити клініко-психологічне обстеження з використанням стандартизованих та проєктивних методик, спостереження та клінічної бесіди;
- діагностувати порушення пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, свідомості та поведінки особистості;
- аналізувати та інтерпретувати результати патопсихологічного та нейропсихологічного обстеження;
- складати психологічний висновок за результатами клініко-психологічного дослідження;
- визначати тип внутрішньої картини хвороби та психологічні реакції особистості на захворювання;
- виявляти кризові та травматичні стани, оцінювати ступінь їх вираженості та визначати напрями психологічної допомоги;
- планувати та реалізовувати програми психологічної корекції, консультування та реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей клієнта/пацієнта;
- здійснювати психологічне консультування осіб із психічними та соматичними розладами, а також їхніх родичів;
- добирати та обґрунтовувати методи психотерапевтичного впливу відповідно до клінічної картини та потреб пацієнта;
- застосовувати навички психологічної підтримки, емпатійного слухання та терапевтичної комунікації в роботі з пацієнтами;
- взаємодіяти в міждисциплінарній команді фахівців медичного та реабілітаційного профілю;
- дотримуватися етичних норм і принципів конфіденційності у клініко-психологічній практиці;
- здійснювати психопрофілактичну роботу а пропагувати збереження психічного здоров'я.

3.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни структурована 2 модулі.

На вивчення навчальної дисципліни за денною формою навчання відводиться 180 годин – 6,0 кредитів ЄКТС/

Опис навчального плану з обов'язкової дисципліни

Структура навчальної дисципліни «Клінічна психологія»	Форма навчання	Кількість годин				Рік навчання	Вид контролю
		Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних		СРС		
			Лекцій	Практичних			
		денна	180	20	80	80	1, 2
	заочна	6,0 кредитів	16	16	148		
Модуль 1	денна	90	10	40	40	1	ПК-залік

«Методологічні та практичні засади клінічної психології»	заочна	годин/ 3,0 кредити	8	8	74		
Модуль 2 «Клінічний психолог в системі охорони здоров'я»	денна	90 годин/	10	40	40	2	ПК-іспит
	заочна	3,0 кредити	8	8	74		

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Денна форма: Аудиторне навантаження становить 55,6%, СРС – 44,4 %.

Заочна форма: Аудиторне навантаження становить 17,8%, СРС – 82,2 %.

Модуль 1. Методологічні та практичні засади клінічної психології.

Тема 1. Клінічна психологія як наука та практика.

Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології.

Тема 3. Особистісно-конституційна структура пацієнта.

Тема 4. Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів.

Тема 5. Методологія та методи клінічної психології.

Тема 6. Основи патофизиології в клінічній практиці.

Тема 7. Основи психодіагностики в клінічній практиці.

Тема 8. Психопрофілактика, психокорекція, психотерапія.

Тема 9. Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.

Модуль 2. Клінічний психолог в системі охорони здоров'я.

Тема 1. Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці.

Тема 2. Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку.

Тема 3. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну.

Тема 4. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС).

Тема 5. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці пульмонології, ревматології, ендокринології та інфекційних хвороб.

Тема 6. Медико-психологічні проблеми в акушерстві та гінекології.

Тема 7. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю, з онкологічною патологією.

Тема 8. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психіатричними та психосоматичними пацієнтами.

Тема 9. Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з узалежненнями.

Тема 10. Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта.

1. Структура навчальної дисципліни

Для денної форми

6	Кількість годин			
	Денна форма			
	у тому числі			
	Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5

Модуль 1 «Методологічні та практичні засади клінічної психології»				
Тема 1. Клінічна психологія як наука та практика	5	1	2	2
Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології. СРС (Порівняльний аналіз статистичної, адаптаційної, культурально-релятивістської та гуманістичної моделей норми).	9	1	4	4
Тема 3. Особистісно-конституційна структура пацієнта. СРС (Внутрішня картина хвороби та психологічні реакції особистості на захворювання).	9	1	4	4
Тема 4. Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів. СРС (Аналіз біопсихосоціальної моделі хвороби та її значення для клінічної практики).	9	1	4	4
Тема 5. Методологія та методи клінічної психології.	9	1	4	4
Тема 6. Основи патопсихології в клінічній практиці. СРС (Патопсихологічна діагностика порушень пізнавальних процесів та особистості).	9	1	4	4
Тема 7. Основи психодіагностики в клінічній практиці.	9	1	4	4
Тема 8. Психопрофілактика, психокорекція, психотерапія. СРС (Психологія кризових станів, психологічної травми та посттравматичного стресового розладу: концепції, наслідки, методи психологічної допомоги).	9	1	4	4
Тема 9. Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.	22	2	10	10
<i>Разом за модулем 1</i>	90	10	40	40
Модуль 2 «Клінічний психолог в системі охорони здоров'я»				
Тема 1. Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці. СРС (Моделі психологічного супроводу пацієнтів у клінічному середовищі).	9	1	4	4
Тема 2. Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку. СРС (Психосоматичні розлади: психологічні механізми та підходи до психологічної допомоги).	9	1	4	4
Тема 3. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну.	7	1	2	4
Тема 4. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС).	9	1	4	4
Тема 5. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці пульмонології, ревматології, ендокринології та інфекційних хвороб.	11	1	6	4
Тема 6. Медико-психологічні проблеми в акушерстві та гінекології.	9	1	4	4
Тема 7. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю, з онкологічною патологією. СРС (Роль клінічного психолога в міждисциплінарній реабілітаційній команді).	9	1	4	4
Тема 8. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психіатричними та психосоматичними пацієнтами. СРС (Теоретичні концепції психосоматики (психоаналітична, кортико-вісцеральна, алекситимія), психологічні механізми соматизації та конверсії).	11	1	6	4

Тема 9. Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з уязливістю.	9	1	4	4
Тема 10. Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта. СРС (Особливості реабілітаційної роботи з різними категоріями пацієнтів)	7	1	2	4
Разом за модулем 2	90	10	40	40
Разом за дисципліну	180	20	80	60
Аудиторне навантаження – 55,6%, СРС – 44,4%				

Для заочної форми навчання:

6	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5
Модуль 1 «Методологічні та практичні засади клінічної психології»				
Тема 1. Клінічна психологія як наука та практика	9	0,5	0,5	8
Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології. СРС (Порівняльний аналіз статистичної, адаптаційної, культурально-релятивістської та гуманістичної моделей норми).	9	0,5	0,5	8
Тема 3. Особистісно-конституційна структура пацієнта. СРС (Внутрішня картина хвороби та психологічні реакції особистості на захворювання).	10	1	1	8
Тема 4. Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів. СРС (Аналіз біопсихосоціальної моделі хвороби та її значення для клінічної практики).	10	1	1	8
Тема 5. Методологія та методи клінічної психології.	10	1	1	8
Тема 6. Основи патопсихології в клінічній практиці. СРС (Патопсихологічна діагностика порушень пізнавальних процесів та особистості).	10	1	1	8
Тема 7. Основи психодіагностики в клінічній практиці.	10	1	1	8
Тема 8. Психопрофілактика, психокорекція, психотерапія. СРС (Психологія кризових станів, психологічної травми та посттравматичного стресового розладу: концепції, наслідки, методи психологічної допомоги).	10	1	1	8
Тема 9. Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.	12	1	1	10
Разом за модулем 1	90	8	8	74
Модуль 2 «Клінічний психолог в системі охорони здоров'я»				
Тема 1. Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці. СРС (Моделі психологічного супроводу пацієнтів у клінічному середовищі).	9,5	1	1	7,5

Тема 2. Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку. СРС (Психосоматичні розлади: психологічні механізми та підходи до психологічної допомоги).	8,5	0,5	0,5	7,5
Тема 3. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну.	8	0,5	0,5	7
Тема 4. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС).	9,5	1	1	7,5
Тема 5. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці пульмонології, ревматології, ендокринології та інфекційних хвороб.	9,5	1	1	7,5
Тема 6. Медико-психологічні проблеми в акушерстві та гінекології.	9,5	1	1	7,5
Тема 7. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю, з онкологічною патологією. СРС (Роль клінічного психолога в міждисциплінарній реабілітаційній команді).	9,5	1	1	7,5
Тема 8. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психіатричними та психосоматичними пацієнтами. СРС (Теоретичні концепції психосоматики (психоаналітична, кортико-вісцеральна, алекситимія), психологічні механізми соматизації та конверсії).	9,5	1	1	7,5
Тема 9. Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з узалежненнями.	8,5	0,5	0,5	7,5
Тема 10. Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта. СРС (Особливості реабілітаційної роботи з різними категоріями пацієнтів)	8	0,5	0,5	7
Разом за модулем 2	90	8	8	74
Разом за дисципліну	180	16	16	148
Аудиторне навантаження – 17,8%, СРС – 82,2%				

2. Теми лекцій

Для денної форми навчання

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Клінічна психологія як наука та практика. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології.	2
2	Особистісно-конституційна структура пацієнта. Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів	2
3	Методологія та методи клінічної психології. Основи патопсихології в клінічній практиці.	2
4	Основи психодіагностики в клінічній практиці. Психопрофілактика, психокорекція, психотерапія.	2
5	Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.	2
6	Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці. Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку.	2
7	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС).	2
8	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці	2

	пульмонології, ревматології, ендокринології та інфекційних хвороб. Медико-психологічні проблеми в акушерстві та гінекології.	
9	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю, з онкологічною патологією. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психіатричними та психосоматичними пацієнтами.	2
10	Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з узалежненнями. Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта.	2
	Разом	20

Для заочної форми навчання

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Клінічна психологія як наука та практика. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології. Особистісно-конституційна структура пацієнта.	2
2	Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів. Методологія та методи клінічної психології.	2
3	Основи патопсихології в клінічній практиці. Основи психодіагностики в клінічній практиці.	2
4	Психопрофілактика, психокорекція, психотерапія. Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.	2
5	Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці. Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну.	2
6	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС). Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці пульмонології, ревматології, ендокринології та інфекційних хвороб.	2
7	Медико-психологічні проблеми в акушерстві та гінекології. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю, з онкологічною патологією.	2
8	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психіатричними та психосоматичними пацієнтами. Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з узалежненнями. Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта.	2
	Разом	16

3. Теми практичних занять

Для денної форми навчання

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин
1.	Клінічна психологія як наука та практика.	2
2.	Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології .	2
3.	Критерії відмежування прикордонних станів.	2
4.	Особистісно-конституційна структура пацієнта .	2
5.	Структури системи психологічної стійкості.	2
6.	Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів.	2
7.	Психологічний, етнологічний, фізіологічний, соматичний адаптаційні стереотипи.	2
8.	Методологія та методи клінічної психології. Метод спостереження.	2
9.	Клініко-психологічні методи дослідження.	2
10.	Основи патопсихології в клінічній практиці.	2
11.	Порушення психічних процесів і свідомості в клінічній й практиці.	2
12.	Основи психодіагностики в клінічній практиці.	2

13.	Підготовка заключення щодо функціонального діагнозу.	2
14.	Психопрофілактика, психокорекція в роботі клінічного психолога.	2
15.	Загальні принципи психотерапії в клініко-психологічній практиці.	2
16.	Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.	2
17.	Поведінкова / умовно-рефлекторна психотерапія в клінічній практиці	2
18.	Методи особистісно-орієнтованої (реконструктивної) психотерапії в клінічній практиці.	2
19.	Сімейна психотерапія, раціональна психотерапія в клінічній практиці.	2
20.	Інші види психотерапії та групова психотерапія в клінічній практиці.	2
21.	Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці.	2
22.	Сім'я як джерело соматичних та психічних розладів.	2
23.	Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку в соматичних відділеннях.	2
24.	Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку в психіатричних відділеннях.	2
25.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну.	2
26.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС).	2
27.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС).	2
28.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці пульмонології та ревматології.	2
29.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці ендокринології.	2
30.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці інфекційних хвороб.	2
31.	Клінічний психолог в акушерській клініці.	2
32.	Клініко-психологічні аспекти гінекології та репродуктивної медицини.	2
33.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю.	2
34.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих з онкологічною патологією.	2
35.	Особливості спілкування та психодіагностики психіатричних пацієнтів.	2
36.	Особливості психотерапії психічних розладів.	2
37.	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психосоматичними пацієнтами.	2
38.	Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з уязливістю.	2
39.	Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з уязливістю.	2
40.	Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта.	2
	Разом	80

Для заочної форми навчання

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин
1	Клінічна психологія як наука та практика. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології. Особистісно-конституційна структура пацієнта.	2
2	Взаємозв'язок психічних, соматичних та соціальних факторів. Методологія та	2

	методи клінічної психології.	
3	Основи патопсихології в клінічній практиці. Основи психодіагностики в клінічній практиці.	2
4	Психопрофілактика, психокорекція, психотерапія. Психотерапевтичні методики, техніки та прийоми з застосуванням навіювання.	2
5	Особливості роботи клінічного психолога в загальній медичній практиці. Особливості взаємодії з пацієнтами предстаречого та старечого віку. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного втручання та лікування при розладах сну.	2
6	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної корекції пацієнтів з гіпертонічною хворобою (ГХ), інфарктом міокарду (ІМ) та ішемічною хворобою (ІХС). Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичного впливу в клініці пульмонології, ревматології, ендокринології та інфекційних хвороб.	2
7	Медико-психологічні проблеми в акушерстві та гінекології. Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапії хворих хірургічного профілю, з онкологічною патологією.	2
8	Особливості спілкування, психодіагностики та психотерапевтичної роботи з психіатричними та психосоматичними пацієнтами. Особливості психодіагностики, терапії та спілкування з пацієнтами з уязвленнями. Професійна діяльність і хобі як інструмент формування "системи психологічної стійкості" пацієнта.	2
	Разом	16

4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою

5. Самостійна робота

Для денної форми навчання

№п/п	Тема	Кіль-ть год.	
		денна	заочна
1.	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	70	138
Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.			
2.	Порівняльний аналіз статистичної, адаптаційної, культурально-релятивістської та гуманістичної моделей норми	1	1
3.	Аналіз біопсихосоціальної моделі хвороби та її значення для клінічної практики	1	1
4.	Внутрішня картина хвороби та психологічні реакції особистості на захворювання.	1	1
5.	Психологія кризових станів, психологічної травми та посттравматичного стресового розладу: концепції, наслідки, методи психологічної допомоги.	1	1
6.	Патопсихологічна діагностика порушень пізнавальних процесів та особистості.	1	1
7.	Психосоматичні розлади: психологічні механізми та підходи до психологічної допомоги.	1	1
8.	Теоретичні концепції психосоматики (психоаналітична, кортико-вісцеральна, алекситимія), психологічні механізми соматизації та конверсії.	1	1
9.	Моделі психологічного супроводу пацієнтів у клінічному середовищі.	1	1
10.	Особливості реабілітаційної роботи з різними категоріями пацієнтів.	1	1
11.	Роль клінічного психолога в міждисциплінарній реабілітаційній команді.	1	1

6. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, підготовка та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, підготовка мультимедійних презентацій за обраними темами тощо.

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти:

1. Сучасне бачення психологічних механізмів виникнення та перебігу психічних і психосоматичних розладів, а саме чинників ризику, механізмів психологічного захисту, копінг стратегій, ролі психотравматичного досвіду у розвитку патології.
2. Розробка та апробація методів клініко-психологічної патопсихологічної та нейропсихологічної діагностики при різних нозологіях з оцінкою валідності психодіагностичних інструментів, порівняльним аналізом підходів.
3. Сучасні напрямки вивчення психологічних наслідків травматичних подій, механізмів резилієнтності та чинників, що сприяють або перешкоджають відновленню особистості.
4. Порівняльний аналіз психотерапевтичних підходів, розробка та апробація програм психологічного супроводу і реабілітації при різних розладах з метою оцінки їх ефективності.
5. Психічне здоров'я особистості в сучасному соціокультурному контексті: вивчення впливу соціальних чинників, стигматизації, цифрового середовища на психічне здоров'я, розробка профілактичних та психогігієнічних програм

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темах, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять з модулів дисципліни та підсумкового контролю з дисципліни.

8. Форма і методи навчання

Форма навчання: очна (денна). В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

9. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Рівень підготовки студентів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, перевірці виконання самостійної роботи, оцінці практичних вмінь і навичок.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту та зараховують в кінці вивчення дисципліни, якщо здобувач засвоїв матеріал в повному обсязі та не має академічної заборгованості

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**»

Оцінка «**добре**»

Оцінка «**задовільно**»

Оцінка «**незадовільно**».

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**».

Оцінка «**добре**».

Оцінка «**задовільно**».

Оцінка «**незадовільно**».

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок. (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання проміжного контролю (залік)

Проміжний контроль зараховують, якщо студент засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття. Для оцінювання проміжного контролю проводять підрахунок середньої арифметичної традиційної оцінки за семестр.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (іспит або диференційований залік)

Оцінка «**відмінно**».

Оцінка «**добре**».

Оцінка «**задовільно**».

Оцінка «**незадовільно**».

Перелік контрольних питань з дисципліни для самоконтролю

1. Предмет, основні поняття та визначення клінічної психології.
2. Основні завдання клінічної психології.
3. Класифікація розділів клінічної психології.
4. Завдання клінічної психології в освітній сфері.
5. Завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я.
6. Завдання клінічної психології у соціальній сфері.
7. Поняття етики в клінічній психології та основні етичні моделі.
8. Історичний розвиток клінічної психології за кордоном у XIX-XX століттях:
9. Історія становлення клінічної психології в Україні.
10. Сучасні проблеми клінічної психології в Україні та за кордоном.
11. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.
12. Поняття психологічної норми та її основні види.
13. Патологія та розлад: взаємозв'язок і розмежування понять.

14. Критерії психічного розладу.
15. Концепція здоров'я в клінічній психології.
16. Критерії психічного здоров'я за ВООЗ.
17. Рівні психічного здоров'я.
18. Конструкт та поняття хвороби в клінічній психології.
19. Біомедична та біопсихосоціальна моделі хвороби.
20. Інвалідність як крайня форма патології.
21. Основні класифікації психічних розладів (МКХ-10, МКХ-11, DSM-V).
22. Поняття про нормальний та аномальний розвиток людини.
23. Біологічні та соціальні фактори розвитку психіки.
24. Особистісно-конституційна структура пацієнта.
25. Система психологічного неблагополуччя.
26. Система психологічного благополуччя.
27. Функціональна конституція хворого.
28. Номотетичний та ідеографічний підхід до вивчення людини.
29. Основні системи структури хворої людини.
30. Визначення особистості хворого.
31. Ядро особистості в нормі та в стані хвороби.
32. Визначення системи психологічної стійкості.
33. Критерії системи психологічного неблагополуччя.
34. Критерії системи психологічного благополуччя.
35. Структура системи психологічної стійкості хворого.
36. Методики і прийоми переструктурування та виховання системи психологічної стійкості.
37. Основні положення визначення функціональної конституції.
38. Типи функціональної конституції.
39. Циклотимік.
40. Шизотимік.
41. Епітимік.
42. Істеротимік.
43. Етнічні особливості психіки.
44. Основні ознаки етнічної спільності.
45. Основні елементи національної психології.
46. Національний психічний склад.
47. Структурні одиниці національної психології.
48. Етнопсихологічний адаптаційний стереотип.
49. Динамічний (фізіологічний) стереотип.
50. Психологічний стереотип.
51. Парадигми діагностики психічних розладів.
52. Діагностичні принципи розмежування психологічних феноменів та психопатологічних симптомів.
53. Мета і завдання клініко-психологічного дослідження.
54. Структура клініко-психологічного дослідження.
55. Клініко-психологічне інтерв'ю та особливості його проведення.
56. Метод анамнезу (клінічного інтерв'ю).
57. Метод спостереження за поведінкою в клінічній психології.
58. Метод генеограми (психогенетичні дослідження).
59. Клініко-психологічний експеримент.
60. Симптоми і синдроми психічних розладів.
61. Особливості порушень свідомості.
62. Особливості порушень пам'яті.
63. Особливості порушень мислення.
64. Особистість як предмет патопсихологічного дослідження.
65. Функціональний діагноз та його складові.
66. Патопсихологічні реєстр синдроми.
67. Внутрішня картина хвороби. Її типи.

68. Типи пристосувальної поведінки.
69. Рівні адаптаційних ресурсів особистості.
70. Психологічні особливості сучасних хворих.
71. Поняття внутрішньої картини хвороби.
72. Суб'єктивна і об'єктивна важкість захворювання.
73. Типи хвороб за значенням для особистості.
74. Психологічні реакції на повідомлення про хворобу.
75. Типи психологічного ставлення до хвороби.
76. Форми поведінки (агравация, симуляція, дисимуляція).
77. Стигматизація і психологічні методи її подолання.
78. Госпіталізм як психологічне явище.
79. Ятрогенії, як проблема клінічної психології.
80. Взаємовідносини хворих у медичному закладі.
81. Робота клінічного психолога у загальній/сімейній медицині.
82. Робота клінічного психолога з пацієнтами старечого віку.
83. Психологічні особливості пацієнтів кардіологічного профілю.
84. Зміни психічного стану при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
85. Психологічна специфіка осіб з ендокринними захворюваннями.
86. Особливості психологічного стану пацієнтів із захворюваннями органів дихання.
87. Робота клінічного психолога у терапевтичному відділенні.
88. Психологічні особливості хворих акушерського та гінекологічного профілю.
89. Специфіка діяльності клінічного психолога в гінекологічному відділенні.
90. Психологічні реакції хворих в доопераційний та післяопераційний періоди.
91. Робота клінічного психолога у хірургічному відділенні.
92. Особливості психології пацієнтів з інфекційними захворюваннями.
93. Робота клінічного психолога в інфекційному відділенні.
94. Психологічні особливості осіб з косметичними дефектами та порушеннями органів чуття.
95. Специфіка роботи клінічного психолога в дерматологічному відділенні.
96. Психологія пацієнтів з онкопатологією.
97. Робота клінічного психолога з тяжкими хворими.
98. Психологічні особливості пацієнтів з психічними розладами.
99. Специфіка діяльності клінічного психолога з психосоматичними пацієнтами.
100. Специфіка діяльності клінічного психолога в психіатричній лікарні.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Проміжний контроль в 2 семестрі – залік, який проводиться на останньому практичному занятті Модуля 1.

Результати складання студентом заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано». Здобувачу освіти не зараховують дисципліну, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту після вивчення дисципліни в 3 семестрі.

11. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

- оцінка «3» - 50-60 балів
- оцінка «4» - 61-70 балів
- оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Отримані бали за дисципліну конвертуються згідно національної шкали та ЄКТС (для заліку) наступним чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення дисципліни

1. Презентації лекцій, аудіо-лекції.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної поза аудиторної роботи студентів.
4. Перелік контрольних питань до підсумкових занять з тем модуля №1,2.
5. Перелік питань до підсумкового контролю дисципліни.
6. Тести для контролю засвоєння тем практичних занять.
7. Тести для передекзаменаційного тестування знання дисципліни в цілому.
8. Ситуаційні практично-орієнтовані задачі для студентів та клінічно-орієнтовані завдання.
9. Навчальні посібники, підручники, робочі зошити, тощо.

16. Рекомендована література

Основна

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 242 с.
2. Ільїна Н. М. Клінічна психологія: навч. посібник. Суми.: Університетська книга. 2023. 163 с.
3. Ніконенко Ю. П. Клінічна психологія: навчальний посібник. Київ.: КНТ, 2021. 369 с.
4. Мартинюк І. А. Патопсихологія. Практикум [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] Київ.: Каравела, 2017. 184 с.
5. Османова А. Хорунженко Г. Клінічна психологія: навч. посібник. Київ.: «Університет Україна». 2023. 228 с.
6. Панчук Н.П. Основи клінічної психології та патопсихології: навч. посібник. SBA Print, 2026. 194 с.

Допоміжна

1. Голярдик Н.А., Макогончук Н.В., Гевко О.І. Психічне та психологічне здоров'я особистості в парадигмі сучасної вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка*. Дрогобич: видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 59. Том 2. С. 270-276.
2. Голярдик Н.А., Гевко О.І. Травми війни: техніки самоцілення дорослих і дітей (аналіз практик роботи з емоційним виснаженням від подій сьогодення). *Періодичний науковий фаховий журнал Габітус: науковий журнал з соціології та психології*. Випуск 47. 2023. С. 105-110.
3. Лівандовська Інна, Голярдик Наталія, Клімушева Ганна. Ефективні методи психологічної реабілітації ветеранів війни: навчальні приклади і кращі практики. *Наукові перспективи : журнал*. (2024). № 1(43). С. 829-840.
4. Голярдик Н.А., Сенік А.М., Макаров З.Ю. Медитація як практика роботи зі стресовими станами особистості, які виникли внаслідок стресу. *Журнал «Перспективи та інновації науки»* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). Київ, 2025. №12(58). С. 4203-4216.
5. Сандберг Н., Таплін ДЖ., Уайнбергер А. Клінічна психологія. Теорія, практика, дослідження. Вид. Lionbook, 2007.
6. Федосова Л.О. Клінічна психологія: навчальний посібник. Київ.: «Вид. дім «Персонал», 2019. 248с.
7. Харнед Мелані С. Лікування травми в діалектичній поведінковій терапії: ДПТ протокол пролонгованої експозиції. Вид. Науковий світ, 2024.

17. Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <https://www.vnmu.edu.ua/>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Інтернет сайт кафедри психіатрії, наркології та психотерапії ВНМУ ім. М.І. Пирогова
<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-психіатрії>

Інтернет сайти, рекомендовані здобувачам для пошуку додаткової інформації з клінічної психології:
<https://makpp.com.ua/#home>

<https://www.wpanet.org> World Psychiatric Association

<https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0> Нейронews

<https://aapp.org> College of Psychiatric and Neurologic Pharmacists

<https://reference.medscape.com/> Alcoholism Guidelines

<https://cpnp.org/> Treatment Guidelines: Substance Use Disorders